

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

FOTO: KRISTINA GOHER

10. stranica

Ankica Gudeljević u posjetu Pečuhu
3. stranica

Održana godišnja skupština Saveza
Hrvata u Mađarskoj 4. – 5. stranica

12. Hodočašće bačkih Hrvata i trojni
susret prijateljskih zajednica 6. stranica

Instant juha

Pitam se postoje li tzv. ženske uloge? Nekada su žene vodile kućanstvo i samo su one u siromašnijim obiteljima morale obavljati nekakav oblik plaćenog posla. Zapravo, njihov Društveni položaj određivao je suprugov položaj. Danas žene organiziraju sastanke, vode tvrtke, odlaze na jogu, ostvaruju svoje snove, kuhaju ručak i pripremaju se za ispite, nakon čega navečer djeci čitaju bajke i daju im poljubac za laku noć. Osvrćući se na povijest čovječanstva može se zaključiti da se uloga žena uvelike promijenila na prekretnici 19. i 20. stoljeća. S društvenim promjenama, revolucijama, industrijskim razvojem i svjetskim ratovima, koji su povijesno i društveno potresali svijet, uloga žena se automatski preoblikovala. Tijekom rata one su naporno radile, jer su muškarci bili na bojišnicama. Istovremeno su počele otkrivati svoje mogućnosti i željeti nešto više. Zahvaljujući pokretima za ravnopravnost žene su dobile pravo glasa, mogle su učiti i odlučivati. Rođena su ženska prava, što su u stopu pratile i nove mogućnosti. Međutim, takve promjene donijele su i sučeljavanje majčinstva i karijere. Mora li se birati jedna od tih opcija? U filmovima, serijama žena je pametna, lijepa, snažna, neovisna, vitka, mlada, moderna, bogata i potpuno neovisna, dok reklame prikazuju klasične, idealizirane žensku uloge, u kojima ona organizira, usmjerava obitelj, hrani dijete, šeta psa, čisti, pegla, rješava sve probleme i ono što je najvažnije, uvijek je nasmijana. Kako ne postoji idealan recept za „življenje punim plućima“, tako ga nema ni za život na „ženski način“. Žene trebaju naučiti i uspostaviti puno bolju međusobnu komunikaciju, u „muškom svijetu“ pak znati izraziti svoja očekivanja, neovisno razmišljati, odlučivati, suditi, uklanjati prisile i društvene konvencije. Jer njihov život nije instant juha u talijanskoj ambalaži, u kojoj je „sve pripremljeno na gotovo“. Stoga se nikada ne smije zaboraviti da se ljudska osobnost razvija, prilagođava i oblikuje sve do smrti. Žene trebaju neprestano raditi na sebi, razvijati svoju osobnost, a ključ prilagodbe „muškom svijetu“ uz inteligenciju i znanje su fleksibilnost i humor.

Kristina

Glasnikov tjedan

Haagu posjetio je Mađarsku. Između ostalog 27. kolovoza susreo se s članovima Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta.

Što je to Organizacija za europsku sigurnost i suradnju? Kako donosi portal mvpei.hr, to je najveća regionalna sigurnosna organizacija koja okuplja 57 država-sudionica iz Sjeverne Amerike, Europe i Azije te djeluje kao spona između europske i globalne sigurnosti. U mreži europskih sigurnosnih organizacija OESS se ističe brojnim članstvom koje uključuje euroatlantsku i euroazijsku komponentu, sveobuhvatnim mandatom, fleksibilnom strukturom te razgranatim aktivnostima na terenu. OESS je razvio i promiče cjeloviti koncept sigurnosti koji nastoji nadići odnose među državama te jednako obuhvaća prava i integritet skupina i pojedinaca i ravnopravno uključuje sve tri međusobno povezane sigurnosne dimenzije: političko-vojnu, ekonomsko-ekološku i ljudsku.

Visoki povjerenik za nacionalne manjine (High Commissioner on National Minorities – HCNM) Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (Organization for Security and Co-operation in Europe – OSCE) sa sjedištem u Den

Za razliku od ostalih sigurnosnih organizacija kao što su NATO ili UN, OESS nema vlastitih snaga ili sredstava za uspostavu mira, a koristi se uglavnom preventivnom diplomacijom koja uključuje kontrolu namoružanja, jačanje povjerenja među državama, praćenje poštivanja ljudskih prava, nadzor izbora te praćenje gospodarskih i ekoloških odnosa.

U okviru ljudske dimenzije OESS-a djeluju i tri stalne funkcionalne institucije koje se bave specifičnom problematikom, a u svom radu imaju visok stupanj autonomije: Ured za demokratske institucije i ljudska prava (*Office for Democratic Institutions and Human Rights – ODIHR*), sa sjedištem u Varšavi; Visoki

povjerenik za nacionalne manjine (*High Commissioner on National Minorities – HCNM*) sa sjedištem u Den Haagu; Predstavnik za slobodu medija (*Representative on Freedom of the Media – FoM*) sa sjedištem u Beču.

Kako dozanajemo, visoki povjerenik za nacionalne manjine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju za vrijeme svog službenog posjeta Mađarskoj vodio je višesatne raz-

govore s članovima Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta. Želio se upoznati s radom Odbora, mađarskom narodnom politikom, radom narodnosnih zastupnika i radom narodnosnih glasnogovornika, a zanimali su ga i suradnja i koordinacija rada između narodnosnih zastupnika, glasnogovornika i narodnosnih samouprava, postignuti rezultati i planovi narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

„Visoki povjerenik za nacionalne manjine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju za vrijeme svog službenog posjeta Mađarskoj vodio je višesatne razgovore s članovima Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Ministrica u Vladi BiH Ankica Gudeljević u službenom posjetu Mađarskoj

Posjet Pečuhu i sastanak s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj

Ministrica civilnih poslova Bosne i Hercegovine Ankica Gudeljević tijekom službenog posjeta Budimpešti susrela se s ministrom ljudskih resursa Miklósom Káslerom i ministricom za obitelj Katalin Novák. Trećega dana svog službenog posjeta Mađarskoj, 26. kolovoza ministrica Gudeljević posjetila je Pečuh i u Uredu HDS-a imala sastanak s predsjednikom HDS-a Ivanom Guganom i glasnogovornikom Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozom Solgom. U njihovoj pratnji posjetila je više hrvatskih institucija u Pečuhu gdje su je s radom istih upoznali njihovi voditelji. U Hrvatskom kazalištu goste je primio ravnatelj Slaven Vidaković, u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe voditelj Mišo Šarošac, u Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj ravnatelj dr. sc. Stjepan Blažetin, u Hrvatskom vrtiću osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže ravnateljica Janja Živković Mandić. Ministrica Gudeljević razgledala je Hrvatski dom u Pečuhu, kao i Ured glasnogovornika Hrvata u Mađarskoj.

U susretu s ministrom Káslerom zaključeno je kako postoje izuzetno velike mogućnosti za unaprjeđenje suradnje s Ministarstvom civilnih poslova BiH.

Ministar Kásler je istaknuo izrazito dobre bilateralne odnose koji su povijesno na najvišoj razini, te se zahvalio ministrici Gudeljević na posjetu i dosadašnjoj suradnji.

Ministrica civilnih poslova Bosne i Hercegovine Ankica Gudeljević i ministrica za obitelj Katalin Novák potpisale su u Budimpešti Memorandum o suradnji u području mladih, kojim se želi postići suradnja između omladinskih organizacija i institucija dvije zemlje. Predviđena je suradnja u umjetničkim i kulturnim područjima za mlade. Potpisivanju Memoranduma prethodio je radni sastanak na kojem je, uz ministricu Gudeljević i Novák, prisustvovao i državni ministar za administrativne poslove u Uredu predsjednika Vlade Márk Janó.

Nakon obilaska hrvatskih institucija u Pečuhu ministrica Gudeljević je čestitala hrvatskoj zajednici u Mađarskoj na postignućima koje je uspjela ostvariti. Rekla je kako vidi da se ulažu napore kako bi se očuvao hrvatski jezik i nacionalni identitet. Posebice ju je zanimalo djelovanje Hrvatskog kazališta Pečuh, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, politička struktura djelovanja HDS-a te uvjeti i način rada vrtića i škole Miroslava Krleže. Naglasila je kako vidi velike mogućnosti suradnje, pogotovo na kulturnom i vjerskom polju. Predsjednik HDS-a Ivan Gugan izrazio je zadovoljstvo posjetom ministricu Gudeljević s kojom se susreo krajem srpnja u društvu državnog tajnika Miklósa Soltésza u

U Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj

Ispred Hrvatskog doma

U Hrvatskoj školi Miroslava Krleže

Mostaru. Tada su naznačeni mogući oblici suradnje, a ovo je bila prilika i za razgovor o konkretnim programima. Ovaj susret i razgovori važni su za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj i uspostavljanje suradnje i s Hrvatima u Bosni i Hercegovini.

Branka Pavić Blažetin

Održana godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj

Na radne aktivnosti i ostvarenje ciljeva i zadaća Saveza Hrvata u Mađarskoj i ove godine je uveliko utjecala pandemija Covid-19, koja je sprečavala njihovu provedbu. S obzirom na epidemiološku situaciju nije bilo moguće sazivanje skupštine u svibnju, kako je to već uobičajeno. Međutim, već ranije, u 20. broju Hrvatskoga glasnika od 20. svibnja 2021. godine, objavljeni su svi najvažniji dokumenti za skupštinu koji su dostupni i na Savezovoj mrežnoj stranici.

S obzirom da je to početkom ljeta omogućila epidemiološka situacija, redovita godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, planirana u Gari, zbog tamošnje seoske priredbe održana je u subotu 21. kolovoza u Kulturnom centru bačkih Hrvata u Baji.

Pozdravne riječi

Na skupštinu krovne udruge Hrvata u Mađarskoj odazvalo se osamdesetak članova i nekoliko uzvanika. Priredbu je otvorio nastup Orkestra „Vizin“, nakon čega je predsjednik Joso Ostrogonac pozdravio nazočne članove Saveza i goste, među njima posebno generalnog konzula RH u Pečuhu Dragu Horvata, parlamentarnog glasnogovornika Hrvata Jozu Solgu, predsjednika

Predsjednik SHM Joso Ostrogonac pozdravlja nazočne članove Saveza i goste

Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana i bajskog dogradonačelnika Pétera Szélla.

„Savez Hrvata u Mađarskoj puno je toga učinio tijekom protekle 31 godine, na što smo svi mi kako u Hrvatskoj, tako i u Mađarskoj ponosni“, naglasio je uz ostalo u svom pozdravnom govoru generalni konzul RH Drago Horvat. Čestitao je na tomu što su Hrvati u Mađarskoj sve ovo vrijeme očuvali svoj identitet, što nije bilo nimalo lako. Ujedno je prenio i pozdrav veleposlanika RH u Budimpešti Mladena Andrića i poželio uspješnu skupštinu.

Nazočnima se kratko obratio i bajski dogradonačelnik Péter Széll, koji je izrazio veliko zadovoljstvo što se ovogodišnja skupština održava u gradu Baji. Naglasio je da su grad Baja i njezina okolica višenacionalni, gdje razne narodnosti, među njima i Hrvati, s kojima je suradnja iznimno dobra, svakodnevno žive i rade zajedno. Pri tome je spomenuo da su zajednički uspjeli obnoviti nekadašnje tradicionalne priredbe bunjevačkih Hrvata, kao što su prošlogodišnje maškare i ovogodišnja Dužijanica.

Redovita godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj

Nakon uvodnih riječi predsjednika Jose Ostrogonca skupština je jednoglasno prihvatila pismeno predloženi dnevni red: 1. Izvješće o radu za 2020. godinu, 2. Financijsko izvješće za 2020. godinu, 3. Radni plan za 2021. godinu, 4. Financijski plan za 2021. godinu, 5. Izmjene Statuta i 6. Razno.

„Nažalost, zbog pandemije brojne velike priredbe lani nismo mogli održati“, naglasio je uz ostalo Joso Ostrogonac u usmenoj

dopuni Izvješća o radu za 2020. godinu, spomenuvši da nisu mogli prirediti Državni dan Hrvata u Budimpešti, obilježavanje 30. obljetnice SHM-a, ali ni Pasionku baštinu, Podravski proljetni festival, Dužijancu... Ipak, potkraj kolovoza uspjeli su održati godišnju skupštinu i Kulturni gastronomski dan u Martincima. Dvije udruge dobile su nagradu „Pro cultura“, prošle godine KUD „Marica“ iz Salante, a ove Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca, a Joso Ostrogonac primio je Državno narodnosno odličje. Zahvalio se i diplomatskim predstavništvima Hrvatske u Mađarskoj s kojima je suradnja dobra, a redovito nazoče i svim programima. Skupština je bez rasprave jednoglasno privatila izvješće o prošlogodišnjem radu.

Isto tako skupština je prihvatila i Izvješće o financijama za 2020. godinu, koje je ukratko i usmeno pojasnio predsjednik Nadzornog odbora Mijo Štandovar. Prema tome prihodi i rashodi u 2020. godini ostvareni su jednakim iznosom od 23 796 903 forinti. Prihode čine ostatak iz 2019. godine, natječajna sredstva za financiranje rada, članarina, prodaja službenog auta, povratna svota od osiguranja, kamate i pričuve. Glavni prihod čini iznos od 4 850 000 forinti ostvaren kroz natječaju za financiranje operativnog rada, odnosno pričuva od 15 000 000 milijuna forinti, od čega je 12 000 000 oročena štednja, a 3 000 000 neoročena svota. Pričuvni iznos od 1 500 000 forinti potpora je Hrvatske samoprave grada Baje za kip biskupa Ivana Antunovića. Prema naznačenim stavkama članarina je ostvarena u iznosu od 770 500 forinti. Iako je na papiru više članova, prema navedenom iznosu je jasno da je godišnju članarinu od 2400 forinti uplatio 321 član. Rashode čine uredski troškovi, troškovi goriva, službenog vozila i kupnja novog te troškovi prijevoza, sveukupno blizu 5 milijuna forinti, nadalje honorari predsjednika, pravnik, knjiženja, ažuriranja mrežnih stranica, ukupno oko milijun forinti te troškovi priredbi, umalo milijun forinti. Kako je zaključno kazao Mijo Štandovar, s lanjskim financijama sve je bilo u redu.

Na primjedbu nazočnog pravnik Udruga Skupština je potvrdila i međuvremeno izabrane regionalne predsjednike koji su

Nazočni članovi

delegirani u Predsjedništvo Saveza. Prema tomu, uz predsjednika Josu Ostrogonca, članovi su Predsjedništva dopredsjednik Arnold Barić, Marijana Balatinac (Baranja), Angela Šokac Marković (Bačka), Jozo Solga (Podravina), Edita Horvat Pauković (Gradišće), Eva Ispanović (Pešta), a zbog podnesene ostavke Pomurje za sada nema člana u Predsjedništvu.

Plan rada za 2021. godinu sastavljen je po ranijoj koncepciji s već tradicionalnim priredbama. Prema riječima predsjednika HDS-a Ivana Gugana, ako situacija bude omogućila Državni hrvatski dan održat će se 20. studenog ove godine u Budimpešti, kada će lanjskim dobitnicima biti dodijeljena godišnja odličja. Kako je dodao predsjednik Joso Ostrogonac, obilježavanje 30. godišnjice SHM-a održat će se tjedan dana kasnije, 27. studenog u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Uz to se planira i obilazak naših naselja i prisjećanje na istaknute osobe našeg društvenog života.

Mijo Štandovar ukratko je usmeno iznio i Financijski plan za 2021. godinu, uz manje izmjene planiran gotovo s istim prihodima i rashodima, pa i stavkama kao i prošle godine. Kao i sve drugo, skupština je bez rasprave i jednoglasno prihvatila Financijski plan za 2021. godinu.

Na prijedlog Predsjedništva, u okviru posljednje točke dnevnog reda prihvaćene su izmjene Statuta, promjene o pravnom položaju neprofitne udruge. Promjenom pravnog položaja neprofitne udruge znatno će se smanjiti administrativne obveze, što neće utjecati na daljnji rad krovne udruge Hrvata u Mađarskoj.

Drugih pitanja i prijedloga nije bilo, stoga su nazočni članovi i gosti druženje nastavili sudjelovanjem u kulturnim i gastronomskim sadržajima.

Kulturni program i gastronomski dan

Istodobno sa Skupštinom, tijekom prijepodneva na dvorištu Kulturnog centra priređen je i Kulturno-gastronomski dan gdje su se s kulinarским specijalitetima predstavili kuhari raznih hrvatskih regija, od Podravine i Baranje do Bačke. Nakon završetka skupštine, u kulturnom programu nastupili su članovi domaće Kulturne udruge „Bunjevačka zlatna grana“ i članice pjevačkog zbora „Korjeni“ iz Martinaca, koje je pratio pečuški orkestar „Vizin“ kojemu su s priključili i članovi martinačkog orkestra „Podravka“. Uslijedilo je kušanje tradicijskih jela, bajskog fiša, ovčjeg paprikaša i sarme, te druženje sudionika, članstva i uzvanika.

Stipan Balatinac

Dodijeljene Nagrade za narodnosti za 2020. godinu

U sklopu dvodnevnog susreta mladih povodom desete obljetnice narodnosne srednjoškolske stipendije 19. lipnja u Školi vodenih sportova na jezeru Velencei u Gárdonyu, u svečanim okvirima dodijeljene su Nagrade za narodnosti. Nagrade je primilo jedanaest pojedinaca i dvije civilne organizacije, a među ostalima nagrađen je i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, umirovljeni nastavnik i ravnatelj Osnovne škole na Vancagi Joso Ostrogonac.

Nagrađenima je nagrade uručio državni tajnik odgovoran za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu predsjednika Vlade Miklós Soltész. Joso Ostrogonac nagrađen je uz obrazloženje kako se nagrada dodjeljuje „kao priznanje za njegovu hrvatsku narodnosnu pedagošku karijeru te očuvanje i razvijanje jezika i kulture u obrazovanju, te uzoran rad u državnom narodnosnom životu.“

Za Medijski centar Croatica Joso Ostrogonac je rekao: „To je fantastičan osjećaj u svakom smislu, jer čovjek u životu samo jednom ili dvaput ima priliku dobiti tako visoko odličje – i to, mogu neskromno reći – za svoje djelo i rad. Svi ljudi koji su dobili odličje, a poznajem ih dobro, stvarno su to zaslužili. U prvom redu želim se zahvaliti onim ljudima u našoj zajednici, državnoj sa-

moupravi, Savezu Hrvata u Mađarskoj, koji su me ove godine predložili za ovo narodnosno odličje, veoma sam ponosan. Mislim da je cio moj dosadašnji život tekao u tom smjeru, pa sam, eto, ipak stekao neku zaslugu.

Tako je bilo od samog početka: radio sam se u obitelji u kojoj su se nacionalna svijest i bunjevačkohrvatsko podrijetlo podrazumijevali, to je za nas bilo normalno, što se tiče mojih roditelja i predaka. Pa onda od vrtića, osnovne škole, gimnazije na Trgu Ruža i mature, visoke škole i fakulteta sve je išlo u tom smjeru, kako bi uslijedio nastavnički rad i predavanje hrvatskog jezika. Dvadeset tri-četiri godine bio sam ravnatelj, a potom sam otišao u mirovinu. Predsjednik Saveza sam od 1993. godine, dakle djelujem u civilnom, a ne vladinom sektoru. Mislim da je cio moj život protekao na taj način, i nadam se da će još dugo tako i ostati.“

B.P.B.

Joso Ostrogonac u društvu državnog tajnika Miklósa Soltésza

Povodom blagdana Male Gospe na santovačkoj Vodici

12. Hodočašće bačkih Hrvata i trojni susret prijateljskih zajednica

Marijansko svetište na santovačkoj Vodici, u prošlosti hodočasno mjesto i prošteništa santovačkih i bačkih Hrvata, 1838. posvetio je kalački biskup Petar Klobusitzky. Svetište je prošireno 2008. godine kada je postavljen velebni Gospin kip visine 10,5 metara. Otada se od svibnja do listopada svakog 13. dana u mjesecu održavaju pobožnosti u čast Gospe Fatimske, a od 2010. godine u povodu blagdana Male Gospe organizira se hodočašće bačkih Hrvata.

U suorganizaciji Hrvatske samouprave i Santovačke rimokatoličke župe, uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Saveza Hrvata u Mađarskoj, uoči blagdana Male Gospe u Marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici 4. rujna priređeno je 12. Hodočašće bačkih Hrvata i prijateljskih zajednica. Nakon prošlogodišnjeg susreta, kada su se okupili samo bački Hrvati u Mađarskoj, ove godine ponovno je održan trojni susret na tromeđi Hrvatske, Srbije i Mađarske.

S ciljem duhovnog zblizavanja, jačanja katoličke vjere te njezgovanja materinskog jezika i identiteta ove godine santovačko svetište pohodilo je četrstotinjak hrvatskih vjernika, štovatelja Blažene Djevice Marije, koji su u organizaciji mjesnih hrvatskih samouprava i udruga došli iz mađarskog dijela Bačke, Aljmaša, Bačina, Baje, Čikerije, Dušnoka, Gare, Kačmara Kalače, Sentivana i Santova, ali i prijateljskih Petrijevaca (Hrvatska), Berega i Monoštora (Srbija). Kako je to već dugi niz godina, došli su i organizirani hodočasnici iz Udvara te okolice Pečuha, a prvi put i šokački Hrvati iz Mohača.

Hodočašće je ove godine uvećao subotički biskup mons. Slavko Večerin koji je predvodio euharistijsko slavlje i održao prigodnu propovijed. Uz domaćeg župnika, ujedno i biskupskog vikara za narodnosti Kalačko-kečkemetske nadbiskupije Imrea Polyáka i đakona Lászlóa Polyáka suslužili su svećenici iz Baje i Subotice.

Već po tradiciji prije misnog slavlja molila se krunica koju su predvodile santovačke Šokice u pratnji župnoga kantora na orguljama, koji je predvodio pjesmu pučkog crkvenog zbora santovačke hrvatske zajednice.

Okupljene vjernike, goste i uzvanike, među njima posebno subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, dopredsjednicu Hrvatske državne samouprave Angelu Šokac Marković, predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Josu Šibalina, načelnika prijateljske Općine Petrijevci Ivu Zelića i santovačkog načelnika Gábora Vargu u ime domaćina pozdravili su santovački župnik Imre Polyák i predsjednik Hrvatske samouprave Santova.

Biskupu se zahvalio predsjednik Hrvatske samouprave Santova Stipan Balatinac

Subotički biskup mons. Slavko Večerin s organizatorima

„Danas ovdje u Santovu na Vodici slavimo rođenje, slavimo rođendan Blažene Djevice Marije. Drugim riječima, slavimo početak jednog života, života koji je Bogu bio jako dragocjen. Zapravo, svaki život, svaka duša Bogu je dragocjena. Rekao bih čak predragocjena. Već iz te istine kršćanin gradi svoj stav poštovanja prema drugome čovjeku. Taj stav je stav poštovanja ljudskoga dostojanstva u svakom čovjeku, bilo koje boje kože, bilo koje vjere i jezika: slavimo poštovanje života od začeca do prirodne smrti. Ovaj Marijin blagdan preispituje osobnu vjeru i odnos prema Bogu. Nekako nas poziva razmišljati i o našem životu u svjetlu Marijina života. Na njezinoj vjeri okrijepiti i učvrstiti svoju vjeru. Na njezinoj vjeri okrijepiti svoje pouzdanje u Boga. U svakom rođenju čovjeka Božji je dah”, naglasio je na početku svoje prigodne propovijedi mons. Slavko Večerin.

Misno slavlje uljepšano je zajedničkim pjevanjem hodočasnika koje su predvodili članovi santovačkog crkvenog zbora na čelu sa župnim kantorom Zsoltom Sirokom, u pratnji orgulja. Tko pjeva, dvostruko se moli, što potvrđuju otpjevane prekrasne tradicijske i novije pjesme: Došli smo ti Majko draga, Danas se rodi jedna Divica, Pjevaj aleluja Isusu, Čuj nas Majko, nado naša. Santovačka djeca i mladi slavljе su uljepšali čitanjem i izvornim šokačkim nošnjama. Nakon što je mons. Večerin podijelio blagoslov, hodočasnici su zajedno otpjevali pjesmu Rajska Djevo, Kraljice Hrvata koja je odjekivala otvorenim prostorom. Po povratku u selo, druženje hodočasnika nastavljeno je u prostorijama Doma kulture, uz blagovanje za bogatim stolom, dobru kapljicu vina i ukusne kolače.

S.B.

Pečuški kermez i Snježna Gospa

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Pečuha, 8. kolovoza održana je priredba pod nazivom Pečuški kermez. Započela je procesijom i molitvom križnoga puta od Augustinske crkve do crkve Snježne Gospe na Brdici. Okupio se mali broj vjernika, njih petnaestak, što iz Pečuha i nekolicina njih iz Salante, Kukinja i Udvara, a organizirala ih je Vesna Velin, kojoj se kao i Marti Barić Rónai te svim vjernicima, koji su hodočastili u skladu sa stoljetnom zavjetom Hrvata grada Pečuha i okolnih naselja, ovim putem zahvaljuje predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin.

U molitvi prema Brdicama

Shodno tradiciji nošeni su križ i crkvene zastave, te se molio križni put i pjevale duhovne pjesme. Hodočasticima su s Brdice krenuli u susret otac Augustin Darnai i Marko Katić, te još nekolicina vjernika s velikom crkvenom zastavom, a potom su svi skupa nakon zadnje postaje sa zastavama stupili u crkvicu Snježne Gospe, koju se napunili vjernici koji su došli na svetu misu, a nisu hodočastili. Sve skupa pozdravio ih je u ime organizatora Stjepan Blažetin, posebno se zahvalivši ocu Augustinu Darnaiju, voditelju Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije i ocu Róbertu Almásiju, koji je iz župe Harkanovci došao služiti svetu misu na hrvatskom jeziku. Misu je pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae, uz tamburašku pratnju Orkestra Vizin. Odjekivala je crkvića Snježne Gospe molitvom i pjesmom na hrvatskom jeziku, te nadahnutom propovijedi velečasnog Almásija.

Pečuška biskupija proslavila je blagdan Snježne Gospe molitvom, svetim misama, procesijama oko crkve 4., i na sam blagdan 5. kolovoza. U predvečerje blagdana je na otvorenome svetu misu predvodio pečuški biskup László Felföldi, a 5. kolovoza odr-

Birjanska Hrvatska folklorna skupina

žana je i tradicionalna procesija od Augustinske crkve, u sklopu koje su se neke postaje križnoga puta molile i čitale i na hrvatskom jeziku, a služene su i svete mise na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku. Hrvatsku svetu misu služio je kapelan Pečuške katedrale Tibor Be-recz.

Toga dana misu u znaku 40. obljetnice svećeničkog zaređenja prikazao otac Franjo Pavleković, župnik crkve svete Elizabete, papinski prelat i naslovni prepošt.

Dana 8. kolovoza u sklopu Pečuškog kermeza, nakon svete mise kod ruševina na pečuškoj Tekiji održan je kulturni program uz nastup birjanske Hrvatske folklorne skupine i Orkestra Vizin te se zaplesalo nakratko i kolo. Okupio se lijepi broj zainteresiranih.

Crkva na pečuškoj Brdici posvećena Snježnoj Gospi uzdiže se na brežuljku iznad grada već tri i pol stoljeća,

Velečasni Augustin Darnai i velečasni Róbert Almási

324 godine. Ako sjednete na njene stepenice ili na klupicu s bočne strane pruža vam se pogled na grad koji se prostire pod njenim nogama. Koji je narastao pod njenim nogama, daleko u širinu i dubinu u zadnjih ni stotinjak godina. Pred njom je drvo badema staro 140 godina, koje priča svoje priče o kermezima i hodočasticima. Legenda kaže kako su je gradili i Hrvati, koji su krajem 17. stoljeća uz Nijemce i Mađare nastanjivali Pečuh. Nakon epidemije kuge 1690-tih godina zavjetovali su se stanovnici Pečuha kako će sagraditi crkvu na bijeloj stijeni „Kakasdomba“. Na strmoj litici gradili su crkvu noseći kamen gore na bijelu stijenu, koja im je svijetlila kao znak Majke Božje, mjesto gdje treba sagraditi crkvu. Zavjet je izvršen i crkva je sagrađena 1697. godine. Već 1844. godine Papa Grgur XVI. dao je crkvi status svetišta. Uz crkvu je 1878. godine podignuta Pieta, koju je izradio Mihály Bartalits, a nedaleko od crkve na stijeni je Raspelo, podignuto 1900. godine, djelo Györgya Kissa.

Branka Pavić Blažetin

Na proštenju povodom blagdana svete Ane posvećen križ krajputaš

U organizaciji Hrvatske samouprave Dombóvára 25. srpnja, povodom proštenja na blagdan svete Ane, nadomak grada posvećen je novi križ krajputaš. Svečanosti su nazočili ugledni gosti, među ostalim državni tajnik i parlamentarni zastupnik Árpád Potápi, konzul savjetnik Generalnog konzulata RH u Pečuhu Neven Marčić, dopredsjednik Skupštine Tolnanske županije Attila Orbán, gradonačelnik Dombóvára Szilárd Pintér, kao i predstavnici Hrvata u Mađarskoj, parlamentarni glasnogovornik Hrvata Jozo Solga, predsjednik Saveza Hrvata Joso Ostrogonac i ravnateljica Hrvatskog školskog centra Miroslava Kroleže u Pečuhu Janja Živković-Mandić. U sklopu dvojezične svečanosti novi križ posvetili su župnik Dombóvára dr. János Hegedús i župnik Bicsérda vlč. Gabrijel Barić.

Župnici dr. János Hegedús i Gabrijel Barić

Na poziv Državnog tajništva za vjerska i manjinska pitanja Ureda predsjednika Vlade Hrvatska samouprava Dombóvára uspješno je prijavila projekt postavljanja križa krajputaša i tako na zadovoljstvo mnogih vjernika dala postaviti spomenik, sveti križ u slavu Božju i spomen 816 go-

dina zajedničke hrvatsko-mađarske prošlosti, saznali smo od predsjednika Hrvatske samouprave Gábor Varge-Stadlera. Kameni križ, koji je od bijelog kamena izradio klesar Kornél Nagy postavljen je na raskrižju uz cestu koja spaja Pečuh i Dombóvár. Hrvatska samouprava sveča-

no posvećenje križa odlučila je održati na blagdan sv. Ane, koji se već dva stoljeća obilježava proštenjem. Dvojezična sveta misa služena je kod kapelice sv. Ane, koja je podignuta u znak zahvale za obilježje vrelo ljekovite vode. Svečani program koji je vodio Bálint Varga-Stadler započeo je intonacijom mađarske i hrvatske himne, nakon čega je učenica Strukovne škole „János Csere Apáczaí“ iz Dombóvára Jázmin Klampauer recitirala dvije pjesme Sándora Reményika, „Kereszt fogantatása“ (Začeće križa) i „Golgota“. Nakon kratkog programa nazočnima se obratio državni tajnik Árpád Potápi, koji je u svom prigodnom govoru podsjetio na zajedničku prošlost dviju država, osvrnuvši se na zajedničke uspjehe, tragedije, junake, zajedničku vjeru, ufanje u Boga i vjeru u budućnost. Križ krajputaš uvijek je ugodno i

Trenutak za pjesmu

Vlakom kroz mrak

Predgrađa i kolodvori
u meni bude osjećaj
umiranja i rađanja.
Mnoge su ljubavi
tamo nastale
tamo završile.
Jurećim prozorčićima
minijaturnih željezničkih stanica
osvijetljenu tajanstvenu prirodu
lakomo guta ljudsko oko.
Kada mi je suputnik mrak
razmišljam o toj svjetlucavoj
beskrajnoj prirodi
kroz koju hrabro šiša
usamljen vlak.
Treperave mu zvijezde naređuju:
stani, tvoji su putnici ljudi!

Branko Filaković

Dio sa svečanosti

Nazočnima se obratio državni tajnik Árpád Potápi

svoj materinski jezik, kulturnu autonomiju, identitet, vjeru i baštinu, nego trebaju aktivno i ozbiljno ispunjavati i ulogu mosta, kako bi višestoljetna suradnja i veze susjeda, kao i politički i gospodarski odnosi između Mađarske i Republike Hrvatske ostali primjerni i u burnom 21. stoljeću. Program je završio pjesmom „Nélküled” (Bez tebe) u izvedbi sastava „Arcok” (Lica), nakon čega su župnik dr. János Hegedűs i vlč. Gabrijel Barić zajedno posvetili križ. Okupljeni vjernici prvu molitvu i blagoslov posvetili su ravnatelju Obrazovnog centra „Miroslava Krležę” Gáboru Gyórváriju koji je preminuo ove godine. *Beta*

Dio nazočnih

sveto mjesto za prolaznika, koji mu omogućuje da jednom molitvom osvježi svoju vjeru ili samo moli za pomoć i sretan povratak kući, rekao je državni tajnik, pridodavši kako Vlada potpomaže narodnosti, za čije su slobodno djelovanje stvoreni zakonski okviri i omogućena financijska sredstva. Ujedno je izrazio i zadovoljstvo što je križ podignut kao spomenik posvećen 816 godina dugom suživotu Mađara i Hrvata. Konzul savjetnik Generalnog konzulata R. Hrvatske u Pečuhu Neven Marčić nadovezao se na riječi državnog tajnika istaknuvši kako križ krajputaš predstavlja simbol koji Hrvate prati od rođenja do smrti. Svrha križa je duhovno osnaženje, ali je on i sastavnica sakralne arhitekture i dio kulturne baštine Hrvata, a time i dio hrvatskog identiteta. Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac u svom govoru istaknuo je važnost vjere u očuvanju nacionalne svijesti Hrvata u Mađarskoj. Uslijedio je hrvatski dio programa u kojem je sudjelovala učenica Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležę Emese Szabó, koja je recitirala pjesmu Silvija Strahimira

Kranječvića „Moj dom” i Boglárka Szűcs, koja je otpjevala crkvenu pjesmu „No uta”. Okupljenima se obratio i predsjednik Hrvatske samouprave Dombóvára Gábor Varga-Stadler, koji je u svom govoru naglasio kako Hrvati u Mađarskoj kao manjinska zajednica nisu dužni čuvati samo

Bogatstvo...

Tamburaški zbor i orkestar „Biseri Drave” 2013. godine na nastupu u Foku

„Sve je svečanost u divljem vrtu djetinjstva“

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

U školskoj auli budimpeštanskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkog doma 1. rujna upriličena je svečanost otvorenja nove 2021./22. školske godine. Novu školsku godinu u vrtiću započela su 40 mališana, u osnovnoj školi 84 učenika, a gimnaziji 76 učenika, dok će 12 učenika po prvi put sjesti u HOŠIG-ove školske klupe. Darove za prvašice omogućili su Hrvatska samouprava Budimpešte i predstavništvo Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj.

Prvašići u društvu ravnateljice Ane Gojtan, zamjenika državnog tajnika Zoltána Fürjesa, razrednice Monike Režek i Nikoline Jurine

U HOŠIG-u je svaka svečanost obojena čarolijom iščekivanja, ovoga puta to je bilo otvorenje 28. školske godine. Školsku aulu krasila je plava draperija sa skraćenoim nazivom škole, čija su slova isječena iz raznih fotografija, a završavala su trobojnicama dvije zemlje. Iznad njih nalazio se citat čileanskog pjesnika Pabla Nerude „Sve je svečanost u divljem vrtu djetinjstva“. U scenarij kulturno-povijesnog igrokaza „Vremeplov“ vrlo spretno su utkane uloge učenice 6. razreda Lille Bengyeszok i gimnazijalca 11. razreda Gergőa Szabóa, koji su vodili program uz prizivanje povijesnih likova. Tako su se u „Vremeplovu“ pojavili Ivan Petreš (Štefan Bundalo), Nikola i Petar Zrinski (Petar Pečerić, Nemanja Supurović), dok su stihove epa „Adriai tengernek Syrenaia“ i „Op-sida sigetska“ kazivali Ena Kujundžić i Ábel Boros-Krabok. Prigodne pjesme recitali su prvašići Jelena Ogojlu-Berzsenyi na hrvatskom i Marcell Bencsik na mađarskom jeziku. Školska plesna skupina „Tamburica“ izvela je vesele i žive dječje igre, bunjevački ples i suvremenu koreografiju na pjesmu „Lipa Kaja“ Marka Perkovića Thompsona. Ravnateljica Ana Gojtan u svom prigodnom govoru naglasila je ulogu hrvatskog građanstva u opstanku hrvatske narodnosne zajednice. „Građanstvo hrvatske narodnosti doprinijelo je građanskom razvoju Mađarske, a ne smijemo zaboraviti da je ova zajednica oduvijek bila kršćanska zajednica. Zvanje škole ni danas nije drukčije: odgajati građane koji su podjednako opredijeljeni svojoj narodnosnoj zajednici i Mađarskoj“, istaknula je ravnateljica Gojtan. Zamjeniku državnog tajnika za vjerske i narodnosne odnose u Uredu Vlade Zoltánu Fürjesu nije ovo prvi posjet školi: naime, prije tri godine također je sudjelovao u školskoj svečanosti. U svom prigodnom govoru naglasio je da u 20. stoljeću „dobro funkcionirajuće zajednice“ pružaju istinski osjećaj pripadnosti. „Nažalost, živimo u razdoblju kada su napadnuti prirodni identiteti. Napadnute su obitelji, crkvene, na-

rodne i narodnosne zajednice, koje su građene na temeljnim kršćanskim vrijednostima. Iza toga duha mogu se kriti velike tvrtke, političke i druge zajednice koje proizvode razne ideologije. No, postoji jedan ljudski identitet koji još nije napadnut, a to je seksualni“, naglasio je zamjenik državnog tajnika Fürjes, pridodavši kako to i nije neki novitet da se putem djece pokušava reprogramirati stanovništvo zemlje. Istaknuo je važnost osjećaja pripadnosti zajednici, koja je jedan od vidova njenog opstanka. Rekao je da se financijska potpora za narodnosti za 2022. godinu ušestorostručila i da je broj institucija u vlasništvu narodnosti iznad 95. Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić naglasio je kako je Veleposlanstvo ponosno i zadovoljno što može kontinuirano surađivati „s jednom ovakvom važnom ustanovom kao što je HOŠIG“, pridodavši da to nije čast i zadovoljstvo samo za Veleposlanstvo, nego je također i vrijednost Hrvata u Mađarskoj, ali i mađarskog naroda. „I Mađarska i Hrvatska dijele svoje vrijednosti u okviru Europske unije. Podržavaju napredak, progres i nadaju se da će sa svojim snažnim identitetom i poznavanjem jedni sa drugima moći unaprijediti svakodnevni život i rad“, istaknuo je veleposlanik Andrić. Sretnu novu školsku godinu polaznicima je i djelatnicima HOŠIG-a zaželio predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, istaknuvši nadu da će 2021./22. školska godina biti uzbudljiva i da će proteći u kontaktnoj nastavi. Svečanosti su nazočili i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i zamjenik pročelnika prosvjetnog okruga György Stefán. Na kraju svečanosti ravnateljica Ana Gojtan i zamjenik državnog tajnika Zoltán Fürjes rukovali su se s prvašićima, koji su tim činom primljeni u obitelj HOŠIG-a.

Svim polaznicima i djelatnicima želimo uspješnu i plodonosnu novu školsku godinu!

Kristina Goher

U Celindof pred Marijin obraz

Gradišćanski Hrvati organizirano, svako ljeto piše hodočastu u tri grupa (iz Kisega, Bizonje i Koljnofa) u Celje/Mariazell. U tom štajerskom hodočasnom mjestu prilikom zmožnoga shodišća Gradišćancev iz četirih država, kopija štatue Majke Božje Celjanske se predaje od 1973., od ljeta do ljeta, drugoj gradišćanskohrvatskoj fari. Pokidob je pandemija lani onemogućila shodišća, u Celindofu je gostovao Marijin kip jur od 2019. ljeta. Društvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj lani nije moglo, ali ljetos je pozvalo hodočasnike iz Ugarske na skupno shodišće u Celindof, 14. augustuša, u subotu. Kako se je moglo na to računati, broj vjernikov je bio manji nego u prethodni ljeti, tako zbog cipljenja protiv COVID-19, kot i zbog straha od zaraze. Ovom prilikom već od sto vjernikov se je pomolilo pred oltarom celindofske crikve, uz celebrante svete maše, petroviskoga farnika Tamása Várhelyija i umirovljenoga duhovnika iz Austrije, dr. Antona Kolića. Hodočasniki iz raznih sel Gradišća, ujutro su se našli u Ágfalvi i otud su pišice, prik 25 km, zašli u Celindof. Naravno da je s njimi „gazio“

Mašu su služili Tamás Várhelyi i dr. Anton Kolić

Hodočasniki oko štatue Putujuće Celjanske Marije

Za mašom je bila prošecija

FOTO: ELVIRA VERHAS

Bernhard Karall je peljao naše hodočasnike u Austriji

Vince Hergović u razgovoru s Joškom Tolnaijem

Vjerniki iz Pinčene doline

rutinirani celjanski hodočasnik Šandor Petković iz Kisega, a s austrijske strane im se je priključio Bernhard Karall (ki je nedavno po sedamdeseti put zakoračio prag Celja/Mariazell). Ostali vjerniki su dospili u Celindof na autobusi da s jačkami i molitvom ter za mašom i pri prošeciji daju hvalu za prijete dare i prosu Majku Božju Celjansku da i nadalje dili blagoslov svim vjernim.

Tiho

Hrvatski dan u Daranju

U organizaciji Hrvatske samouprave Daranja u sklopu programa Dana sela 31. srpnja priređen je Hrvatski dan. Druženje je započelo dolaskom gostiju i ručkom, a nastavljeno u poslijepodnevnim satima kulturnim programom uz nastup KUD-a „HMDK Újgrác“. Nakon toga uslijedilo je druženje uz glazbu. Priredba je ostvarena zahvaljujući potpori Hrvatske samouprave Šomođske županije, Fonda „Gábor Bethlen“, Zajednice podravskih Hrvata i Kulturno-sportskog centra Josip Gujaš Džuretin.

Mađarska folklorna skupina KUD „HMDK Újgrác“ iz Novoga Graca okuplja Mađare iz Virovitičko-podravске županije, a predsjednik udruge je István Szólósi. Udruga je utemeljena 1994. godine i njeguje brojne prijateljske veze, pa tako i s mjesnom samoupravom i hrvatskom samoupravom Daranja. Članovi putem njegovanja narodnih običaja i kulture pokušavaju sačuvati svoj mađarski identitet. Udruga broji stotinjak članova, od kojih polovica aktivno sudjeluje u programima kojima se jača i snaži zajednica. U sklopu udruge djeluje dječja plesna skupina, sportska sekcija, pjevački zbor i orkestar. Ponosni su na plesnu skupinu i tamburaški orkestar, te su se rado odazvali i pozivu da gostuju i nastupe u Daranju.

Kako nam je rekao predsjednik Hrvatske samouprave Daranja Gyula Gorjanac, istog dana održan je i tradicionalni godišnji Dan sela, u koji su se uklopili i programi Hrvatskoga dana. Ujutro je odigran malonogometni turnir, nudili su se sadržaji za sve uzraste, posebice za najmlađe, a održano je i revijalno kuhanje: ovaj put kuhao se perkelt od pijetla. Okupile su se brojne ekipe daranjskih civilnih udruga i institucija. Služena je ekumenska

sveta misa u mjesnoj reformatskoj crkvi, uz ulični bal i noćni vatromet. Na otvorenoj pozornici uz goste iz Novog Graca nastupili su Tibor Gyurokovics i Lúcia Villányi, Zsófi Katz, te skupina Szörényi Vadrózsák, a gošća dana bila je Suzy. Nisu izostali ni tombola, polaganje vijenaca u spomen-parku te niz drugih zanimljivih sadržaja i programa, uz zračni dvorac, doživljajni otok i zdravstvene usluge u „šatoru zdravlja“. *Branka Pavić Blažetin*

Prijatelji pomažu u nevolji

Da su prijatelji spremni pomoći dokazuje i krov na kući i garaži Šandora Matorica iz Starina. Početkom srpnja Šeljina i Podravinu pogodila je ogromna tuča, prouzročivši velike štete na krovovima stambenih zgrada, te u dvorištima, poljima i voćnjacima. Oštećen je i krov pomoćnih zgrada u dvorištu Marte i Šandora Matorica. Ali koncem kolovoza okupili su se prijatelji sa svih strana, iz Šeljina, Starina i Grubišnog Polja, te su uz pjesmu i šalu brzo uklonili nastalu štetu.

B.P.B.

Mala stranica

Ne zaboravi doručak!

Doručak je kralj svih obroka. Danas ga, nažalost, mnogi zbog ubrzanog načina života zanemaruju i preskaču. Doručak daje energiju na samom početku dana. Za doručak obično nije potreban zahtjevan, dugotrajan i kompleksan proces pripreme, a sastoji se od osnovnih namirnica, poput peciva, jaja, mesnog narezka, povrća i nekog pića.

Kako pronaći vremena za doručak? Ustanite 15 minuta ranije. Spremite si nešto što možete pojesti kad stignete u školu. Preporučamo da ustanete ranije i doručkujete u miru. Uz doručak nije loše popiti šalicu čaja ili mlijeka te se malo opustiti prije nego što krenete u školu.

Škole diljem svijeta

Arheološki podaci svjedoče da su se prve škole pojavile u Sumeru, južnoj Mezopotamiji, u trećem tisućljeću pr. Kr. i da je to robovlasničko društvo imalo izgrađen sustav školovanja. Dokaz tomu su glinene pločice u Akadu (Sumer) koje su pisane hijeroglifima. Otada je prošlo pet tisućljeća i razvile su se razne škole, prilagodivši se pojedinim sredinama, okolnostima i uvjetima. Tako se škole diljem svijeta razlikuju po mnogočemu. Možda će vas zanimati nekoliko zanimljivosti o školama u raznim krajevima svijeta:

- Učenici u Južnoj Koreji nakon nastave obvezno moraju ostati u školi i pomoći u čišćenju učionice. Tek kad završe sa čišćenjem dozvoljeno im je da odu kući.
- U Bangladešu u kišnoj sezoni ceste postanu neprohodne, a voda u rijekama može narasti i do 4 metra. Stoga postoji potreba za brodskim školama. Škole-brodovi koriste solarnu energiju i opremljene su internetom. Plutajuće škole istovremeno obavljaju i funkciju „školskih autobusa“.
- Jedna osnovna škola u Tibetu smatra se najvišom školom na svijetu, nalazi se na 5373 metara nadmorske visine.
- U Indiji, u Luknauu postoji škola s 32 000 učenika. Ima preko tisuću učionica.
- U Kolumbiji neka djeca putuju u školu žičarom.
- Osnovna škola Abo je prva američka podzemna škola. Sagrađena je za vrijeme hladnog rata u Novom Meksiku, gradu Artesia. Njena namjena osim obrazovanja je i sklonište od bombi i nuklearnih napada.
- U Japanu su obvezne školske uniforme, a postoji pravilo i za frizure, cipele, čarape, kao i za dužinu suknje, šminkanje i različite druge segmente koje učenici moraju poštivati. Moralni odgoj uključuje učenje o zdravlju, sigurnosti, disciplini, ljubaznosti, razumijevanju i povjerenju, kao i razvoj lijepih manira i ekološke svijesti.

Glasnikov glazbeni kutak

JOLE-JOŠKO ČAGALJ Jedna od vodećih hrvatskih zvijezda, Joško Čagalj s nadimkom po kojem je najpoznatiji široj hrvatskoj javnosti – Jole, rođen je u Heilbronnu u Njemačkoj. Glazbenu školu počeo je pohađati s nepunih pet godina, a osnovnu školu pohađao je u Njemačkoj do petog razreda, nakon čega je nastavlja u Zagrebu. Dolaskom srednje škole seli se u Split, gdje ostaje živjeti do danas. Planirao je upisati studij psihologije, ali je shvatio da želi svirati i biti pjevač. Od 1988. počinje nastupati po splitskim klubovima. Na jednom od tih mnogobrojnih nastupa zapazio ga je poznati hrvatski hitmaker Tonči Huljić i rodila se obostrana naklonost koja traje sve do danas. Huljić je 1998. za festival „Melodije hrvatskog Jadrana“ napisao pjesmu „Duša od papira“, koja postaje golem hit, pa je upravo ta pjesma postala Jolin prvi singl. Njegovi ostali hitovi su „Jednina i množina“, „Nosi mi se bijela boja“, „Zove zove jole jole“, „Gavrani“, „Jedna mala plava“, „Bagrem bijeli“, kao i obrada Oliverovog hita „Meni trebaš ti“ te druge pjesme.

Pomoć keresturskoj vjerskoj zajednici

U pomurskom mjestu u Keresturu duboko je ukorijenjena kršćanska tradicija: samo naselje je nazvano po benediktinskom samostanu podignutom na brežuljku u čast Svetoga Križa. U naselju živi vrlo aktivna hrvatska zajednica koja na raznim poljima njeguje hrvatski jezik i kulturu, a odavno joj je želja ponovno uvođenje hrvatskog jezika u misno slavlje. Posredstvom počasnog konzula R. Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kosa i Koprivničko-križevačke županije od jeseni će se i to ostvariti. O tome se razgovaralo na sastanku održanom 3. kolovoza u keresturskom župnom uredu, kojem su nazočili predstavnici Koprivničko-križevačke županije na čelu s pročelnikom upravnog odjela za financije i javnu nabavu Darkom Masnecom, predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura Anica Kovač, načelnik Kerestura Róbert Polgár i mjesni župnik Csaba Vaslabán. Na sastanku je dogovoreno da će od jeseni u Kerestur mjesečno jedanput dolaziti župnik iz Molve kako bi pomogao u služenju dvojezičnih svetih misa.

U Pomurju se već desetljećima ni u jednom hrvatskom naselju ne održavaju redovite hrvatske mise – naime, u regiji nema nijednog svećenika koji bi govorio hrvatski jezik. Hrvatska samouprava Velike Kaniže bila je prva koja je uz pomoć svećenika iz matice počela mjesečno jedanput organizirati hrvatske mise. Kanonik i rektor Varaždinske biskupije u miru mons. Blaž Horvat redovito je stizao iz Varaždina kako bi pomogao pomurskim vjernicima u ponovnom učenju hrvatskih molitvi, crkvenih pjesama i služenju hrvatskih misa. Na žalost, mons. Blaž Horvat preminuo je 2016. godine i o tada u Pomurju nema redovitih hrvatskih misa, a na ponekim vjerskim priredbama hrvatsku misu služio je dekan iz Preloga Antun Hobljaj sa svojim kolegama iz Međimurja. Nakon početka pandemije Covid1-9 sve je postalo teže, neko vrijeme uopće se nisu održavale nikakve mise, a i za prelazak granice trebale su razne potvrde (Covid putovnica, propusnice) pa su hrvatske mise obustavljene. Razgovori u svezi pomoći oko predvođenja dvojezičnih misa u Keresturu, možda i u drugim naseljima, započeli su početkom ljeta, a sastanak je imao i konkretnih prinosa. Župnik u Keresturu

Župnik Kerestura Csaba Vaslabán gostima predstavlja crkvu Uzvišenja svetog Križa

Csaba Vaslabán, koji je odrastao u mađarskoj nacionalnoj zajednici u Rumunjskoj, radovao se inicijativi i u potpunosti podržava njegovanje materinskog jezika na misnim slavljinama, štoviše, želio bi da vjernici s obje strane granice surađuju. Župnik Vaslabán volju je za suradnjom izrazio i tim što je već 15. kolovoza posjetio župnika i čuvara svetišta Uznesenja Blažene Djevice Marije u Molvama Zdravka Tubu. Od strane Koprivničko-križevačke županije obećana je materijalna pomoć i u podizanju osvijetljenog križa u župnome dvoru, koji namjeravaju zajedno podići župa i Hrvatska samouprava Kerestura, a među ostalim dobivena je pomoć i u postavljanju hrvatskog natpisa na obnovljenu općinsku zgradu. Prema riječima predsjednice Hrvatske samouprave Kerestura Anice Kovač mjesna hrvatska zajednica želi da vjernici s jedne i druge strane Mure zajedno slave Boga i za takve prigode namjerava postaviti osvijetljeni križ u župnom dvoru: njegovo svjetlo trebao bi biti putokaz vjernicima s obje strane granice. Radi se o osvijetljenom križu koji se počeo postavljati diljem svijeta u slavu Krista povodom ukazanja majci Fernandi Navarro u Grenobleu 16. srpnja 1996. godine na blagdan Gospe od Karmela. U podnožju križa smjestit će se prigodna molitva na mramornoj ploči, kako bi se svi mogli pomoliti na mađarskom i hrvatskom jeziku.

Mjesto na kojem je predviđeno postavljanje osvijetljenog križa

Beta

Hodočašće i hrvatsko druženje u Mešteriju

Prve subote augustuša, Hrvatska samouprava grada Sambotela i Društvo sambotelskih Hrvatov na skupno otpodne su pozvali svoje kotrige, a i četarski Jačkarni zbor Rozmarin. Zbog pandemije lani u gradu nije održan Hrvatski dan, a peljači su se tako odlučili da to druženje od njih 700 ljudi i ljetos neće prirediti. Umjesto toga ponovo će hodočastiti u Mesteri, do briga Ság i tamo će skupastaviti nepozabljivo spravišće. Jedni člani njih četrdeset ljet imaju tamo svoju vikendicu s vinogradom, a pred šestimi ljeti postavljena je tamo i statua Blažene Divoce Marije, kot i križ iz Petrovoga Sela. Kako je rekao glavni organizator, predsjednik Društva sambotelskih Hrvatov, a ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave, Franci Jurašić, marijin kip se nahadja polag toga marijanskoga puta koji pelja od Csíksomlyó do Celja/Mariazell. Dan se je ovde začeo, jer hodočasnici s autobusa su dopeljani u kapelu, a i pred dotični kip, kade su skupnom molitvom i hrvatskimi jačkami hvalu dali Bogu Svevišnjemu. Potom je slijedilo gostovanje, jer na to su se jur od jutra pripravljal prijatelji. U kulturnom programu nastupali su četarske jačkarice, sambotelski zbor Djurdjice, sambotelski tamburaši, a oblikli su se u narodne nošnje i folkloriš seniorske tančoške grupe. Tako je u tu jednu subotu zgusnuto shodišće, folklor, zabava i koncert,

Sa autobusom su došli hodočasnici

Foto: Vladimír Horvát

jer petrovski tamburaši Koprive su se brigali za dobar štimung sve do polnoći. Sve je tako izgledalo kot Hrvatski dan u Sambotelu, samo u malom. Ljudi su se jako veselili da konačno za jednim ljetom moru se družiti, pominati se, a pravoda nuagi su s razlogom pustili i suze. U medjuvrimenu sambotelski Hrvati su skupapozvali i umirovljene Hrvate u Sambotelu na jedan večer,

kamo se je najavilo 67 pozvanikov. Po Jurašićevi riči već od polovica penzionistov (102) se je odazvala njegovom pozivu, a za koga su znali da se teško giblje a rado bi sudjelovao na hrvatskom večeru, po toga su prošli s autom, a i otpeljali su ga domom. Ovo ljetu se planira još svinjokolje na seoski način, a prik toga znaju upoznati i sambotelski školari i mališani, kako su negda napravljeni fanjski falati na stol, a ako virušna situacija dopusti, ljetos neće biti otpovidan ni skupni božićni program u Hrvatskoj školi i čuvarnici varoša. „Ako Bog da i živili budemo, kljetu ćemo zopet projti u Mesteri“ je još dodao sambotelski predsjednik, gdo se čvrsto ufa da će i onda moći dojti bar toliko ljudi, kot ovoga ljeta.

Tiho

Kad Koprive guslaju

Kuhinjski namješćaj za žrtve potresa

Kako je sambotelska firma FALCO Zrt. najavila na svojoj stranici društvene mreže, 5. augustuša, poslani su na put kompletni elementi namješćaja za kuhnje, koje su iz materijalov sambotelske firme, napravili djelatniki Drivene fabrike Csercsics u Turmu. Gotove kuhnje u deset stani će biti skupastavni, kad se ti konačno izgradjuju. Namješćaje je kamion MAM-Hungária Kft. vozio u Hrvatsku, koji će biti naminjeni stanovnikom sela Majur, kamo su početkom ovoga ljeta Nardarci i Šičani još i većputi odnesli najpotribnija dugovanja humanitarne pomoći žrtvam potresa. Velikodušna ponuda prik nardarske načelnice Kristine Glavanić i šičkoga načelnika Vilmoša Bugnića dospila je u cilj.

FACEBOOK STRANICA: FALCO ZRT-A

Susret predsjednika vlade Viktora Orbána i Andreja Plenkovića na Strateškom forumu na Bledu

Kako javlja MTI, predsjednik mađarske Vlade Viktor Orbán i njegov hrvatski kolega Andrej Plenković razgovarali su u srijedu, 1. rujna na Strateškom forumu na Bledu o europskoj političkoj situaciji, budućnosti EU-a i mađarsko-hrvatskim odnosima. Tijekom sastanka hrvatski predsjednik Plenković zahvalio se Mađarskoj na pomoći u saniranju štete uzrokovane prošlogodišnjim potresom u Hrvatskoj. Predsjednici su razgovarali o aktualnim pitanjima regionalne gospodarske bilateralne suradnje, a također je razmotrena i važnost zaštite granice. Razmatrajući budućnost Europe Orbán i Plenković zaključili su kako Srednja Europa treba snažnije zastupati svoje interese na raznim forumima.

Kristina Goher

VRŠENDA

Vjerska i kulturna udruga šokačkih Hrvata, Hrvatska samouprava Vršende i Udruga baranjskih Hrvata 18. rujna organiziraju II. Županijsko berbeno druženje i VII. Šokački piknik koji će se održati u vršendskom Orašju. U 9:00 je tradicionalni berbeni doručak, a potom berba kod Ladislava Kovača. U 12. 00 je svirka uz kapljicu i ručak, u 13:00 natjecanje u kuhanju, a u 14:00 kulturni program. U programu sudjeluju mohački KUD „Zora“, kašadski KUD „Dola“, Pjevački zbor iz Dušnoka i plesna grupa Šokačke čitaonice iz Vršende. U 15. 30 počinje gozba i druženje uz svirku mohačkog sastava „Mladi tamburaši“. Program se ostvaruje potporom Ureda predsjednika Mađarske vlade, Fonda „BGA ZRT“ te Hrvatske samouprave Baranjske županije.

BUDIMPEŠTA

Kako nas je izvijestila predsjednica Hrvatske samouprave XVIII. okruga Marija Mareljin članovi samouprave i njihovi mađarski simpatizeri, njih četrdesetak, sudjelovali su na 12. Hodočašću bačkih Hrvata i trojnom susretu prijateljskih zajednica na santovačkoj Vodici 4. rujna 2021. Samouprava nastavlja sa svojim tradicionalnim jesenskim programima: i ove godine sudjeluje na Narodnosnom danu koji se održava 25. rujna u prostorijama Osnovne škole Béla Kondor (XIII. okrug, Kondor Béla sétány 7), u sklopu kojeg se sa svojom folklornom baštinom i kulinarskim specijalitetima predstavljaju narodnosne samouprave okruga. Prema planiranom programu od 12 sati je doček gostiju i objed, a od 14.30 publiku zabavlja garski Tamburaški sastav „Bačka“, a druženje i plesničica traje do 17 sati.

KOZAR

U Kozaru je 4. rujna priređen Dan sela i tradicionalni X. po redu festival sarme. Cjelodnevni programi čekali su djecu i odrasle. Organizatori su svim Kozarčanima koji su željeli sudjelovati Festivalu sarme osigurali besplatno kilogram mljevenog mesa. Posjetitelji su očekivali zračni dvorac, oslikavanje lica, vrtuljak, tetovaže, slatkiši, krafne i još niz drugih sadržaja. Nastupio je sastav Bányászszív, a na balu sastav Harold.

14. Hrvatski nogometni turnir „Stipan Pančić“ i 2. Hrvatski piknik

Hrvatska samouprava Budimpešte i Hrvatske samouprave Novog Budima, X., XII., XIII., XVI. i XXI. okruga 25. rujna u Sportskom kompleksu Zoltán Varga (XIV., Ulica Lajos Kövér 5-9) organiziraju 14. Hrvatski nogometni turnir „Stipan Pančić“ i 2. Hrvatski piknik. Na sportski susret očekuju se momčadi onih županija u kojima živi hrvatska manjina, a najavljeno je i sudjelovanje ekipe grada Trogira i Hercegovine. Svečano otvorenje je u 9.30, a potom slijede nogometne utakmice, kušanje kulinarskih specijaliteta i druženje. Na priredbi nastupa budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina. Usporedno s turnirom održava se i 2. Hrvatski piknik.

k.g.

JUD

Pod geslom „Marijo, oj mili glas“ Hrvatska referatura Pečuške biskupije organizirala je 28. kolovoza hodočašće hrvatskih vjernika u Đud. Nešto prije deset sati vjernici su se okupili pred kipom Gospe ispred svetišta kako bi potom u molitvi prošli šetnicom Krunice Blažene Djevice Marije. Svetu misu na hrvatskom jeziku služio je velečasni Robert Almaši, župni upravitelj Župe Snježne Gospe u Harkanovcima, uz svećenike Pečuške biskupije velečasnog Augustina Darnaija i Velečasnog Gabrijela Barića. Misu je pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha. Nakon svete mise uslijedili su obilazak križnoga puta, stanka uz odmor, litanija i opraštanje od Gospe u crkvi. Litaniju su pjevanjem predvodile žene iz Kozara.

NJARAD

Uz potporu Hrvatske samouprave Njarada 28. kolovoza održan je njaradski „Kékfestő“ dan. Brojni programi čekali su posjetitelje, kao i upoznavanje s tradicionalnom izradom tkanine plavom bojom koja je karakteristična za ovaj kraj i Nijemce koji ovdje žive, a jedan od najpoznatijih narodnih umjetnika je upravo János Sárdi iz Njarada.

Natječaj za financiranje rada nevladinih organizacija 2022. godine

Po nalogu Državnog tajništva za vjerske i narodnosne odnose Ureda Vlade, Fond „Gábor Bethlen“ objavio je natječaj za financiranje rada nevladinih organizacija bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, rumunjske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske narodnosti za 2022. godinu. Cilj natječaja je podržati rad i aktivnosti narodnosnih nevladinih organizacija u očuvanju identiteta, kulturnih dobara, njegovanju materinskog jezika, običaja i zastupanju narodnosnih interesa. Najmanji mogući dobiveni iznos je 300 000 ft, a najveći 5 000 000 ft. Prijave se mogu podnijeti putem Informatičkog sustava za nacionalnu politiku (Nemzetpolitikai Informatikai Rendszer, NIR), koji je nakon registracije dostupan na web stranici Fonda „Gábor Bethlen“. Prijave se finaliziraju do 16 sati 30. rujna 2021. godine. Detaljan poziv za podnošenje prijedloga projekata i mjesto ulaska u NIR mogu se pronaći na web stranici Fonda „Gábor Bethlen“.

Kristina Goher